

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego

(222204)

Źródło: <https://pixabay.com/pl/cukrzyca-poziom-cukru-we-krwi-528678> [dostęp: 31.10.2018].

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	8
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawod pokrewne	10
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	10
3.1. Zadania zawodowe	10
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie i świadczenie opieki zdrowotnej nad pacjentem diabetologicznym	10
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie edukacji zdrowotnej i profilaktyki w dziedzinie diabetologii.....	14
3.4. Kompetencje społeczne.....	14
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	15
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	15
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	16
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	16
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	17
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	18
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	18
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO).....	19
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE.....	19
7. SŁOWNIK POJĘĆ.....	21
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	21
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	23

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego 222204

WAŻNE:

Obecnie (2018 r.) nie można uzyskać tytułu specjalisty w dziedzinie **pielęgniarstwa diabetologicznego**. Kwestie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych reguluje Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz.U. 2013 r., poz. 1562).

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pielęgniarka.
- Pielęgniarka diabetologiczna.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2221 Nursing professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie: SPO RZL (2006–2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Bożena Fałkowicz – Brzeskie Centrum Medyczne, Brzeg.
- Katarzyna Skoczylas – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Barbara Szpilka – Radomski Szpital Specjalistyczny im. dr. Tytusa Chałubińskiego, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Urszula Parszewska – NZOZ DUO-MED, Białobrzegi.
- Edyta Sułkowska – Mazowiecki Szpital Specjalistyczny, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Marlena Karwacka – Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy, Bydgoszcz.
- Marta Polanowska – Stowarzyszenie Zdrowie przy Medycznym Studium Zawodowym w Brzegu, Brzeg.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego realizuje świadczenia opieki zdrowotnej¹² w zakresie diagnostyki, zapobiegania, leczenia, pielęgnacji, rehabilitacji oraz promocji zdrowia wynikające z opieki nad pacjentem diabetologicznym⁷.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego dokonuje oceny stanu zdrowia pacjenta diabetologicznego i w zależności od wyników dokonanej oceny dobiera i stosuje odpowiednie metody pielęgnowania pacjenta. Współpracuje ze specjalistami innych dziedzin medycyny i pielęgniarstwa w opiece nad pacjentem diabetologicznym, a także aktywizuje pacjenta i jego rodzinę do współpracy z zespołem terapeutycznym w procesie samoopieki¹⁰ i samokontroli.

Prowadzi dokumentację opieki pielęgniarskiej nad pacjentem diabetologicznym oraz ocenę jakości jego życia i sprawowanej nad pacjentem opieki pielęgniarskiej.

W ramach pełnionych obowiązków pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego dokonuje również oceny jakości życia pacjentów, uczestniczy w ocenie sytuacji epidemiologicznej w zakresie występowania cukrzycy² na poziomie regionu i kraju, opracowuje i stosuje programy profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych oraz standardy i procedury praktyki zawodowej.

Sposoby wykonywania pracy

W swojej pracy **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** stosuje metody, techniki i procedury dotyczące m.in.:

- oceniania sytuacji epidemiologicznej w zakresie występowania cukrzycy na poziomie regionu, kraju,
- opracowywania i stosowania programów profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych¹⁷ oraz standardów i procedur praktyki zawodowej,
- opracowywania i stosowania dokumentacji opieki pielęgniarskiej nad pacjentem diabetologicznym,
- dobierania metod pielęgnowania w zależności od stanu zdrowia pacjenta diabetologicznego,
- modyfikowania opieki nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą,
- modyfikowania opieki nad kobietą ciężarną z cukrzycą,
- modyfikowania opieki nad pacjentem diabetologicznym przed i po zabiegu operacyjnym,

- przygotowywania pacjenta diabetologicznego do samokontroli i samoopieki,
- koordynowania pracy zespołu pielęgniarek w opiece nad pacjentem diabetologicznym,
- podejmowania współpracy ze specjalistami innych dziedzin medycyny i pielęgniarstwa w zakresie profilaktyki pierwotnej, wtórnej i późnej wobec pacjenta diabetologicznego,
- aktywizowania pacjenta diabetologicznego oraz jego rodziny do współpracy z zespołem terapeutycznym w procesie samoopieki i samokontroli,
- monitorowania wdrażania i funkcjonowania standardów i procedur praktyki zawodowej, prowadzenia dokumentacji opieki pielęgniarstwa oraz realizowania programów profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych,
- prowadzenia oceny jakości opieki pielęgniarstwa nad pacjentem diabetologicznym oraz jakości jego życia,
- uczestniczenia w badaniach naukowych w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego (w przypadku zatrudnienia na uczelni lub instytucji naukowo-badawczej) oraz wykorzystywania wyników w działalności praktycznej,
- prowadzenia zajęć dydaktycznych z zakresu pielęgniarstwa diabetologicznego w kształceniu ustawicznym pielęgniarek (po ukończeniu studiów pielęgniarstwa II stopnia i uzyskaniu kwalifikacji pedagogicznych).

Praca pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa diabetologicznego może być wykonywana przez kobiety i przez mężczyzn.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego wykonuje pracę w pomieszczeniach zamkniętych (gabinetach, salach chorych) znajdujących się w:

- podmiotach leczniczych,
- specjalistycznych oddziałach szpitalnych dla dzieci i dorosłych chorych na cukrzycę oraz dla kobiet ciężarnych,
- oddziałach chirurgicznych, gdzie zabiegom poddawani są pacjenci diabetologiczni,
- poradniach diabetologicznych dla dzieci i dorosłych,
- poradniach leczenia zespołu stopy cukrzycowej¹⁸.

Pomieszczenia, gdzie wykonywana jest praca pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa diabetologicznego, posiadają zazwyczaj oświetlenie dzienne i sztuczne oraz instalacje klimatyzacyjne.

Praca może być również wykonywana w środowisku domowym pacjenta diabetologicznego.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- sprzęt jednorazowego użytku: strzykawki, igły, gaziki, wenflony¹⁵, próbówki do badań diagnostycznych, tubusy¹⁴, zestawy opatrunkowe (jałowe i niejłowe), plastry opatrunkowe,
- sprzęt wielokrotnego użytku: aparat do pomiaru ciśnienia krwi, stetoskop¹¹, opaska uciskowa,
- glukometr⁴ do oznaczania poziomu glukozy,
- peny⁸ do insuliny,

- zestawy do dezynfekcji,
- zestawy ochronne: maseczki ochronne, rękawiczki lateksowe, fartuch ochronny,
- pojemniki na odpady medyczne i zużyte igły,
- komputer z dostępem do internetu,
- drukarkę.

Organizacja pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego pracuje głównie indywidualnie, współpracując z zespołem innych specjalistów medycyny i pielęgniarstwa w zakresie opieki nad pacjentem diabetologicznym.

W zależności od miejsca pracy, liczby zatrudnionych osób w danej placówce i wykonywanych zadań zawodowych, praca może być wykonywana w systemie jedno- lub dwuzmianowym, a także całodobowo. Czas pracy pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa diabetologicznego wynosi 7 godzin i 35 minut na dobę, jednak może się różnić w zależności od miejsca i formy zatrudnienia. Godziny rozpoczęcia i zakończenia pracy są regulowane wewnętrznie przez zakład pracy. W zależności od miejsca zatrudnienia, praca pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa diabetologicznego może być wykonywana w dni powszednie lub w przypadku świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej także w soboty, niedziele i święta.

Pielęgniarki są ustawowo zobowiązane do zrzeszania się w Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych właściwej dla miejsca wykonywania zawodu. Członkostwo w izbie wiąże się z odprowadzaniem składek. Izby prowadzą rejestr pielęgniarek, orzekają w zakresie odpowiedzialności zawodowej i sprawują pieczę nad należytym wykonywaniem zawodów pielęgniarских.

WAŻNE:

Pielęgniarki obowiązkowo przynależą do samorządu zawodowego z chwilą wpisania ich do rejestru pielęgniarek i wydania prawa wykonywania zawodu przez odpowiednią Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. Ponoszą odpowiedzialność zawodową przed organami samorządu pielęgniarek i położnych, to jest przed Okręgowymi Izbami Pielęgniarek i Położnych oraz Naczelną Izbą Pielęgniarek i Położnych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego wykonując swoją pracę narażona jest m.in. na:

- zagrożenia biologiczne: bakterie (w szczególności prątki gruźlicy), wirusy (np. HCV⁵, HIV⁶, wirus wywołujący WZW¹⁶), grzyby chorobotwórcze, priony⁹ oraz pasożyty,
- działanie czynników chemicznych i należących do tej grupy czynników drażniących i alergizujących, takich jak: środki dezynfekcyjne, lateks (np. rękawiczki medyczne) i niektóre metale,
- zakłucia, skaleczenia, zanieczyszczenia skóry i błon śluzowych,
- przeciążenia układu mięśniowo-szkieletowego, w tym zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa i stawów, spowodowane długotrwałym wysiłkiem fizycznym podczas opieki nad pacjentem i wymuszoną pozycją ciała (pochylenie nad pacjentem, przykucanie przy łóżku),
- obciążenia nerwowo-psychiczne (takie jak: nerwica, depresja, wypalenie zawodowe) spowodowane pracą z osobami chorymi i umieralnością, atakami werbalnymi i niewerbalnymi ze strony pacjentów.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu oddechowego,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- rozróżnianie barw,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- powonienie,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- zdolność nawiązywania kontaktów z pacjentem niezależnie od stopnia jego niepełnosprawności,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- zdolność współpracy w zespole,
- łatwość wypowiedzenia się w mowie i/lub w piśmie,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność skutecznego przekonywania;

w kategorii cech osobowościowych

- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- szacunek dla godności człowieka,
- samodzielność,
- samokontrola,
- odporność emocjonalna,
- empatia,
- wytrwałość,
- cierpliwość,
- dokładność,
- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- gotowość do pracy indywidualnej,
- komunikatywność,
- wysoka kultura osobista,
- radzenie sobie ze stresem,
- gotowość do ustawicznego uczenia się oraz dzielenia się wiedzą.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** wymagana jest ogólna sprawność układu kostno-mięśniowego, dobry wzrok i słuch. Przeciwwskazaniami do pracy w zawodzie są choroby i upośledzenia psychiczne, nosicielstwo chorób zakaźnych i pasożytniczych, niesprawność narządów ruchu, szczególnie kończyn górnych, które mogą być poważną przeszkodą dla prawidłowego wykonywania zadań zawodowych, np. wykonywania iniekcji.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** wymagane jest wykształcenie wyższe co najmniej I stopnia na kierunku pielęgniarstwo oraz ukończenie specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego.

WAŻNE:

Obecnie (2018 r.), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne, nie prowadzi się specjalizacji w dziedzinie **pielęgniarstwa diabetologicznego**.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do pracy w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** niezbędne jest posiadanie prawa wykonywania zawodu wydawanego przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych na podstawie dyplomu ukończenia uczelni wyższej kształcącej w zawodzie pielęgniarstwa. Osobie posiadającej prawo wykonywania zawodu przysługuje prawo posługiwania się tytułem zawodowym „pielęgniarka” albo „pielęgniarz”.

Tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego obecnie (2018 r.) nie jest nadawany.

Pielęgniarki mają ustawowy obowiązek kształcenia podyplomowego. System ten przewiduje edukację w ramach kursów specjalistycznych, kwalifikacyjnych bądź specjalizacji w określonej dziedzinie pielęgniarstwa. Dodatkowym atutem przy zatrudnianiu pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa diabetologicznego może być zatem:

- tytuł specjalisty w pokrewnej dziedzinie,
- zaświadczenia potwierdzające ukończenie kursów kwalifikacyjnych w dziedzinach pokrewnych,
- zaświadczenia potwierdzające ukończenie kursów specjalistycznych przydatnych w opiece nad pacjentami z cukrzycą,

oraz

- tytuł magistra pielęgniarstwa,
- prawo jazdy kategorii B.

Wykaz dziedzin, w których mogą być prowadzone specjalizacje i kursy kwalifikacyjne ogłasza w odrębnych przepisach minister właściwy do spraw zdrowia.

WAŻNE:

Pielęgniarka, która nie wykonuje zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat, a zamierza podjąć jego wykonywanie, ma obowiązek zawiadomić o tym właściwą Okręgową Radę Pielęgniarek i Położnych i odbyć trwające nie dłużej niż 6 miesięcy przeszkolenie pod nadzorem innej osoby uprawnionej do wykonywania zawodu pielęgniarki, legitymującej się co najmniej 5-letnim doświadczeniem zawodowym, zwanej „opiekunem”. Opiekuna wskazuje kierownik podmiotu, w którym odbywa się przeszkolenie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego ma obowiązek podnoszenia, aktualizowania wiedzy i umiejętności, poprzez różne formy kształcenia podyplomowego. Proces kształcenia zawodowego można poszerzyć dodatkowo o studia II stopnia.

W ramach rozwoju zawodowego i awansu pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego może:

- zajmować samodzielne stanowisko związane z pielęgniarstwem,
- po zdobyciu odpowiedniego doświadczenia awansować w strukturze wewnętrznej placówki na stanowisko pielęgniarki oddziałowej, koordynującej, naczelnej, nadzorując pracę zespołu pracowników,
- posiadając zdolności i umiejętności organizacyjne, zajmować stanowisko kierownika/właściciela niepublicznego podmiotu świadczącego usługi w domu pacjenta,
- pełnić funkcję konsultanta wojewódzkiego lub krajowego w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Alternatywną formę potwierdzenia kompetencji w zawodzie oferują instytucje organizatorów kształcenia podyplomowego pielęgniarek (w tym Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych), które potwierdzają:

- ukończenie kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego, pozwalającego na udzielanie świadczeń zdrowotnych będących w zakresie pielęgniarstwa diabetologicznego,
- ukończenie kursów specjalistycznych przydatnych w opiece nad pacjentem z cukrzycą.

Do kształcenia w ramach kursu kwalifikacyjnego może przystąpić osoba, która:

- posiada prawo wykonywania zawodu pielęgniarki,
- posiada co najmniej 6-miesięczny staż pracy w zawodzie,
- została dopuszczona do kursu kwalifikacyjnego po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego.

Każdy ukończony z pozytywnym wynikiem kurs z różnych dziedzin pielęgniarstwa lub specjalizacja pielęgniarska oraz zdobyte tytuły naukowe w pielęgniarstwie potwierdzane są przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych wpisem do prawa wykonywania zawodu.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pielęgniarka – specjalista organizacji i zarządzania	222201
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki	222202
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego	222203
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa epidemiologicznego	222205
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa geriatrycznego	222206
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego	222209
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa onkologicznego	222211
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa operacyjnego	222212
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej	222213
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki paliatywnej	222214
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego	222215
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego	222216
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego	222217
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa rodzinnego	222218
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących	222220

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Ocenianie sytuacji epidemiologicznej w zakresie występowania cukrzycy.
- Z2 Opracowywanie i stosowanie programów profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych oraz standardów i procedur praktyki zawodowej w dziedzinie diabetologii.
- Z3 Opracowywanie i stosowanie dokumentacji opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem z cukrzycą.
- Z4 Dobieranie metod pielęgnowania w zależności od stanu zdrowia pacjenta z cukrzycą.
- Z5 Świadczenie opieki nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą.
- Z6 Świadczenie opieki nad kobietą ciężarną z cukrzycą.
- Z7 Świadczenie opieki nad pacjentem z cukrzycą, przed i po zabiegu operacyjnym.
- Z8 Przygotowywanie pacjenta z cukrzycą do samokontroli i samoopieki.
- Z9 Koordynowanie pracy zespołu pielęgniarzek w opiece nad pacjentem z cukrzycą.
- Z10 Ocenianie jakości opieki pielęgniarzkiej nad pacjentem z cukrzycą oraz jakości jego życia.
- Z11 Monitorowanie programów profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych w dziedzinie diabetologii.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie i świadczenie opieki zdrowotnej nad pacjentem diabetologicznym

Kompetencja zawodowa Kz1: Organizowanie i świadczenie opieki zdrowotnej nad pacjentem diabetologicznym obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, Z9, Z10 do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Ocenianie sytuacji epidemiologicznej w zakresie występowania cukrzycy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Wyniki badań epidemiologicznych cukrzycy w instytucji, regionie, kraju; • Techniki poszukiwania i przetwarzania informacji w diabetologii celem wykrywania wczesnych stadiów rozwoju cukrzycy; • Techniki poszukiwania i przetwarzania danych statystycznych w placówkach ochrony zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczyć w rozpoznawaniu sytuacji epidemiologicznej w zakresie cukrzycy, w różnych grupach wiekowych, na poziomie instytucji, regionu, kraju; • Identyfikować osoby z cukrzycą nierozpoznaną i osoby z dużym ryzykiem rozwoju cukrzycy; • Oceniać zapotrzebowanie na opiekę pielęgniarską nad pacjentem z cukrzycą w poradni diabetologicznej, oddziale specjalistycznym, sanatorium.
Z3 Opracowywanie i stosowanie dokumentacji opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z cukrzycą	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Metodologię tworzenia dokumentacji medycznej pacjenta, kart szkoleń pacjentów z cukrzycą, zgodnie z obowiązującymi przepisami; • Zasady prowadzenia dokumentacji medycznej pacjenta, kart szkoleń pacjentów z cukrzycą, zgodnie z obowiązującymi przepisami; • Rodzaje dokumentacji opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z cukrzycą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowywać dokumentację opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z cukrzycą, z uwzględnieniem specyfiki świadczonej opieki; • Stosować dokumentację opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z cukrzycą; • Korzystać z dokumentacji opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z cukrzycą.
Z4 Dobieranie metod pielęgnowania w zależności od stanu zdrowia pacjenta z cukrzycą	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady opracowywania procesu pielęgnowania; • Sposoby tworzenia diagnozy bio-, psycho-społecznej; • Modele pielęgnowania; • Zasady sporządzania planu opieki; • Powikłania wczesne i późne cukrzycy – sposoby zapobiegania, wczesne rozpoznawanie, kryteria wyrównania cukrzycy, problematyka zespołu stopy cukrzycowej; • Zasady leczenia insuliną i doustnymi preparatami hipoglikemizującymi; • Metody i zakres oceny stanu zdrowia pacjenta z cukrzycą (<u>badanie fizykalne</u>¹, badanie EKG); • Zasady opracowywania <u>tlenoterapii</u>¹³ u pacjenta z cukrzycą. 	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikować problemy i potrzeby w zakresie opieki; • Rozpoznawać sytuację społeczną pacjenta i jego rodziny w związku z chorobą i w zależności od stopnia niepełnosprawności; • Dopasowywać i wdrażać modele pielęgnowania, uwzględniając najnowsze osiągnięcia w dziedzinie diabetologii; • Modyfikować plan opieki w zależności od stanu zdrowia pacjenta (powikłania wczesne i późne); • Ustalać docelowe kryteria wyrównania cukrzycy; • Prowadzić leczenie stopy cukrzycowej z zastosowaniem znanych metod; • Podawać dawki insuliny i leków hipoglikemizujących; • Różnicować potrzeby żywieniowe w zależności od modelu leczenia cukrzycy, poziomu glikemii, chorób współistniejących (zwłaszcza otyłości); • Wykonywać badanie fizykalne pacjenta z cukrzycą; • Stosować u pacjenta diabetologicznego tlenoterapię zgodnie z obowiązującymi zasadami; • Wykonywać badanie EKG (na zlecenie lekarza)

	lub samodzielnie - po ukończeniu kursu specjalistycznego w tym zakresie) i interpretować jego wyniki.
--	---

Z5 Świadczenie opieki nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady żywienia w cukrzycy, jadłospis dziecka w wieku przedszkolnym, szkolnym, młodzieńczym z uwzględnieniem aktywności ruchowej; Przebieg cukrzycy w wieku rozwojowym; Zasady funkcjonowania ucznia z cukrzycą w szkole; Zasady prowadzenia diagnozy środowiskowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Różnicować potrzeby żywieniowe pacjenta pediatrycznego w różnych okresach rozwoju ontogenetycznego; Rozpoznawać przyczyny niepowodzeń w leczeniu cukrzycy wynikające z okresu dojrzewania oraz dysfunkcji rodziny i środowiska; Ustalać zasady funkcjonowania dziecka i młodzieży z cukrzycą w szkole; Rozpoznawać problemy rodziny w realizacji opieki nad dzieckiem chorym na cukrzycę.

Z6 Świadczenie opieki nad kobietą ciężarną z cukrzycą

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> <u>Działanie teratogenne</u>³ związane z zaburzonym metabolizmem w cukrzycy; Objawy cukrzycy u kobiet ciężarnych; Zasady żywienia kobiet ciężarnych chorych na cukrzycę; Zasady leczenia cukrzycy ciężarnej kobiety; Wpływ stopnia wyrównania cukrzycy na przebieg ciąży i wynik ciąży. 	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznawać czynniki predysponujące do wystąpienia cukrzycy u kobiet w ciąży; Współuczestniczyć w rozpoznaniu cukrzycy u ciężarnych; Ustalać indywidualny plan żywienia kobiety ciężarnej chorej na cukrzycę; Współuczestniczyć w ocenie skuteczności leczenia cukrzycy kobiet ciężarnych; Zapobiegać powikłaniom związanym z cukrzycą u płodu i noworodka.

Z7 Świadczenie opieki nad pacjentem z cukrzycą, przed i po zabiegu operacyjnym

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> Zasady przygotowanie osoby z cukrzycą do zabiegu operacyjnego w zależności od stopnia wyrównania cukrzycy, rodzaju cukrzycy; Sposoby radzenia ze stresem; Metody rehabilitacji wczesnej i późnej po zabiegu operacyjnym u osób z cukrzycą; Poziomy glikemii u pacjenta w okresie okołoperacyjnym. 	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowywać osobę z cukrzycą do zabiegu operacyjnego z uwzględnieniem stosowanego leczenia; Podjmować działania minimalizujące stres w okresie okołoperacyjnym; Edukować pacjenta w zakresie prowadzenia samoopieki w cukrzycy, ze względu na zmiany spowodowane zabiegiem operacyjnym; Monitorować w sposób ciągły glikemię pacjenta w okresie okołoperacyjnym i modyfikować przepływ wlewu dożylnego insuliny.

Z8 Przygotowywanie pacjenta z cukrzycą do samokontroli i samoopieki	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Metody edukacji pacjenta z cukrzycą; • Sposoby oceny pacjenta z cukrzycą w zakresie możliwości samoopieki; • Metody, zasady i środki edukacji terapeutycznej pacjentów z cukrzycą (trening umiejętności samoopiekuńczych i samokontroli); • Zakres edukacji diabetologicznej niezbędny dla aktywizacji pacjenta i jego rodziny w procesie samoopieki i samokontroli; • Źródła społecznego wsparcia i czynniki warunkujące wydolność opiekuńczą rodziny; • Techniki motywacji pacjenta z cukrzycą i jego rodziny do aktywnej współpracy z zespołem terapeutycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobierać metody edukacji pacjenta z cukrzycą w zależności od wieku, poziomu intelektualnego, uwarunkowań psychospołecznych; • Rozpoznawać i oceniać u pacjenta z cukrzycą deficyt w zakresie możliwości samoopieki i samopielęgnacji; • Kształtować u pacjenta z cukrzycą umiejętności samoobserwacji, samokontroli i oceny swojego stanu zdrowia; • Określać zakres niezbędnego wsparcia dla chorego z cukrzycą; • Oceniać skuteczność przeprowadzonego szkolenia u chorego z cukrzycą; • Motywować pacjenta z cukrzycą i jego rodzinę do aktywnej współpracy z zespołem terapeutycznym; • Wskazywać miejsce i zadania pacjenta z cukrzycą oraz jego rodziny w zespole terapeutycznym; • Przekazywać wiedzę i umiejętności związane z pielęgnacją pacjenta z cukrzycą w sposób skuteczny, zrozumiały dla jego rodziny.
Z9 Koordynowanie pracy zespołu pielęgniarek w opiece nad pacjentem z cukrzycą	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady pracy zespołowej; • Techniki komunikowania się; • Zasady zarządzania konfliktem; • Proces podejmowania decyzji; • Zasady, kryteria i narzędzia kontroli i oceny pracowników; • Systemy motywacyjne pracowników. 	<ul style="list-style-type: none"> • Planować pracę zespołu pielęgniarek w opiece nad pacjentem z cukrzycą; • Oceniać wykonane działania na każdym etapie procesu pielęgnowania; • Rozwiązywać problemy organizacyjne i podejmować skuteczne działania naprawcze; • Projektować i wdrażać programy adaptacji nowych pracowników do pracy na stanowisku pielęgniarki; • Prowadzić bieżącą i okresową ocenę pracowników.
Z10 Ocenianie jakości opieki pielęgniarstwa nad pacjentem z cukrzycą oraz jakości jego życia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Sposoby zarządzania jakością w placówkach ochrony zdrowia; • Dokumentację oceny jakości opieki pielęgniarstwa; • Zasady zarządzania zmianą; • Metodologię pomiaru i monitorowanie jakości opieki diabetologicznej, czynniki warunkujące 	<ul style="list-style-type: none"> • Posługiwać się ogólnymi i specyficznymi kwestionariuszami oceny jakości życia pacjentów z cukrzycą; • Opracowywać dokumentację oceny jakości opieki pielęgniarstwa nad pacjentem z cukrzycą; • Dokonywać zmian organizacyjnych w doskonaleniu jakości opieki pielęgniarstwa

<p>jakość opieki zdrowotnej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Społeczne uwarunkowania jakości życia oraz metody pomiaru jakości życia dzieci i dorosłych z cukrzycą. 	<p>nad pacjentem z cukrzycą;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizować poziom satysfakcji pacjentów i ich rodzin z jakości udzielanych świadczeń pielęgniarstkich; • Wykorzystywać mierniki do badania jakości opieki diabetologicznej, interpretować ich wyniki; • Współpracować z działem ds. kontroli jakości w placówce ochrony zdrowia.
---	---

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie edukacji zdrowotnej i profilaktyki w dziedzinie diabetologii

Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie edukacji zdrowotnej i profilaktyki w dziedzinie diabetologii obejmuje zestaw zadań zawodowych Z2, Z11, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z2 Opracowywanie i stosowanie programów profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych w dziedzinie diabetologii.	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Programy profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych; • Metodologię budowy standardów i procedur w pielęgniarstwie; • Metodologię budowy programów promocji zachowań prozdrowotnych w dziedzinie diabetologii; • Techniki poszukiwania i przetwarzania informacji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowywać programy profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych dla pacjentów z cukrzycą, w różnych grupach wiekowych; • Uczestniczyć w opracowywaniu standardów i procedur praktyki zawodowej w różnych miejscach świadczenia opieki pielęgniarstkiej; • Stosować programy profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych oraz standardy i procedury praktyki zawodowej; • Korzystać z literatury oraz tradycyjnych i elektronicznych baz danych.

Z11 Monitorowanie programów profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych w dziedzinie diabetologii	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Rolę oraz znaczenie standardów i procedur praktyki zawodowej w różnych miejscach sprawowania opieki nad pacjentem z cukrzycą; • Metody i narzędzia monitoringu standardów i procedur w pielęgniarstwie; • Metody i narzędzia monitoringu programów profilaktyki i promocji zdrowia; • Narzędzia i metody ewaluacji programów edukacji zdrowotnej w dziedzinie diabetologii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oceniać funkcjonowanie standardów i procedur praktyki zawodowej w różnych miejscach sprawowania opieki nad pacjentem z cukrzycą; • Monitorować realizowanie programów profilaktyki, edukacji i zachowań prozdrowotnych w różnych grupach odbiorców; • Dokonywać ewaluacji programów w dziedzinie diabetologii.

3.4. Kompetencje społeczne

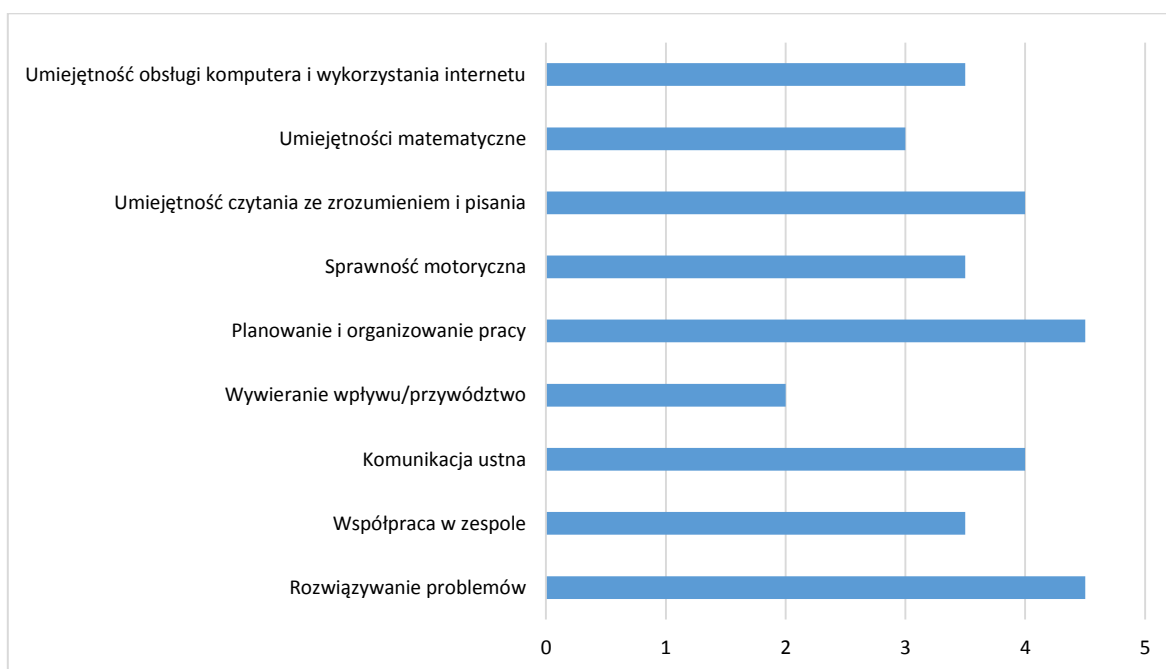
Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację opieki w zakresie usług pielęgniarstwa zgodnie z aktualną wiedzą medyczną, doświadczeniem, preferencjami i systemem wartości pacjenta.
- Przestrzegania tajemnicy zawodowej i praw pacjenta.
- Kierowania się zasadami Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej i obowiązującymi przepisami, standardami i procedurami w pracy pielęgniarki diabetologicznej.
- Wyrażania się z szacunkiem i okazywania empatii pacjentom chorym na cukrzycę.
- Oceniania i weryfikowania wykonywanych przez siebie prac w zakresie sprawowania opieki nad pacjentem chorym na cukrzycę.
- Oceniania zagrożenia zdrowia oraz życia podczas sprawowania opieki nad pacjentem diabetologicznym i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.
- Doskonalenia kompetencji zawodowych w zakresie pielęgniarstwa diabetologicznego.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego może wykonywać pracę w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia, umowy o pracę, umowy cywilno-prawnej lub na zasadach wolontariatu.

Zatrudnienie w zawodzie oferują m.in.:

- poradnie diabetologiczne dla dzieci i dorosłych,
- poradnie leczenia zespołu stopy cukrzycowej,
- podmioty lecznicze,
- zakłady opiekuńczo-lecznicze,
- placówki nauczania i wychowania,
- uczelnie wyższe i instytucje naukowo-badawcze.

Posiadająca odpowiednie doświadczenie zawodowe i predyspozycje menadżerskie, pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego może założyć własną działalność gospodarczą. Obecnie (2018 r.) jest to zawód poszukiwany na rynku pracy.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Instytucje oferujące kształcenie w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** to: uniwersytety medyczne, państwowe i niepaństwowe wyższe szkoły zawodowe. Oferują one studia wyższe I i II stopnia na wydziałach pielęgniarstwa (bez specjalizacji).

Szkolenie

Pielęgniarki mają ustawowy obowiązek stałego aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych. Obecnie (2018 r.), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, organizatorami kształcenia podyplomowego pielęgniarek mogą być:

- uczelnie, szkoły prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych,
- podmioty lecznicze,
- inne podmioty po uzyskaniu wpisu do właściwego rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe.

Wykaz dziedzin, w których mogą być prowadzone szkolenia w formie kursów kwalifikacyjnych dla osób pracujących w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** ogłasza w odrębnych przepisach minister właściwy do spraw zdrowia. Natomiast przykładowa tematyka kursów specjalistycznych może obejmować takie zagadnienia, jak:

- opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą,
- opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny,
- iniekcje podskórne,
- leczenia ran przewlekłych.

Dodatkowo, pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego może uczestniczyć w szkoleniach doskonalących jej kompetencje zawodowe oferowanych np. przez producentów sprzętu medycznego lub pracodawców (w ramach szkoleń wewnątrzzakładowych).

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wybiezstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybiaram-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych: <http://nipip.pl/kontakt/kontakt-oipip>

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie miesięczne brutto w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** zawiera się w przedziale od 3000 zł do 6000 zł brutto w przeliczeniu na pełen etat. Większość pielęgniarek diabetologicznych osiąga zarobki w środkowej części tego przedziału, natomiast wynagrodzenie pielęgniarek zajmujących stanowiska kierownicze kształtuje się blisko górnej granicy.

Wynagrodzenie osób pracujących na stanowisku pielęgniarki diabetologicznej jest zróżnicowane i uzależnione od kilku czynników, w tym od:

- stażu pracy,
- wykształcenia,
- referencyjności danej placówki służby zdrowia,
- indywidualnych rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcą,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- sytuacji na lokalnym rynku pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczepiach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa diabetologicznego** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), która nie wyklucza chodzenia, wymagane jest wówczas wyposażenie stanowiska w uchwyty, poręcze, regulowaną wysokość krzesła, podnóżka i inne udogodnienia,
- z chorobami słuchu (03-L), jeżeli objawy ustępują po zastosowaniu implantu lub aparatu słuchowego,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklkami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in., pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego oraz/lub jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (Dz. U. UE L 354 z 28.12.2013, s. 132).
- Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. U. UE L 255 z 30.9.2005, s. 22).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. poz. 2217, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 916).
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1845, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 160, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 412, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 151, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1318, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. poz. 497).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2016 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. poz. 1761).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz. U. poz. 1562).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących kształcenia pielęgniarek i położnych (Dz. U. poz. 970).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 lipca 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie, niezbędnego do wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej (Dz. U. poz. 817).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 753).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. Nr 139, poz. 1133).

Literatura branżowa:

- Brosowska B., Mielczarek-Pankiewicz E.: Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej. Wydawnictwo Makmed, Lublin 2008.
- Ciura G. (red.): Epidemiologia, diagnostyka i terapia HCV. Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2015.
- Denys A.: Zakażenia szpitalne. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012.
- Dyk D.: Badanie fizykalne w pielęgniarstwie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Jarosz M., Kłosiewicz-Latoszek L.: Cukrzyca. Zapobieganie i leczenie. Porady lekarzy i dietetyków. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2018.
- Jurkowska G., Łagoda K.: Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011.
- Klimaszewska K., Baranowska A., Krajewska –Kułak E. (red.): Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017.
- Konstańczak S.: Etyka pielęgniarstwa. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2010.
- Laughin A.: Cukrzyca. Nowe spojrzenie na leczenie. Wydawnictwo Astrum, Wrocław 2015.
- Levy D.: (red. nauk. Karnafel W.): Praktyczna opieka diabetologiczna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Sierakowska M., Wrońska I. (red.): Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarstwa. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015.
- Szewczyk A.: Pielęgniarstwo diabetologiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013.
- Szopiński P., Kasprowicz M., Krakowiecki A. (red. nauk. Karnafel W.): Zespół stopy cukrzycowej. Patogeneza, diagnostyka, klinika, leczenie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014.

- Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D.: Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.
- Tatoń J., Czech A., Bernas M.: Diabetologia kliniczna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2008.
- Widomska-Czekajska T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
- Zgliczyński W.: Wielka Interna. Endokrynologia. Medical Tribune, Warszawa 2011.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych: <http://www.ckppip.edu.pl>
- Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia: <http://www.cmj.org.pl>
- Europejska Federacja Stowarzyszeń Pielęgniarek: <http://www.efnweb.eu>
- Międzynarodowa Rada Pielęgniarek: <http://www.icn.ch>
- Ministerstwo Zdrowia: <http://www.gov.pl>
- Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych: <http://nipip.pl>
- Polskie Towarzystwo Diabetologiczne: <https://cukrzyca.info.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.

Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.

Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Badania fizykalne	Część badania lekarskiego oraz pielęgniarckiego składająca się z oglądania, omacywania, opukiwania i osłuchiwania poszczególnych części ciała. Może dotyczyć struktur anatomicznych ciała lub też ich funkcji.	Dyk D.: Badanie fizykalne w pielęgniarstwie. PZWL, Warszawa 2013
2	Cukrzyca	Przewlekła choroba metaboliczna wynikająca z zaburzonego wydzielania lub działania insuliny – hormonu produkowanego przez trzustkę.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Szewczyk A.: Pielęgniarstwo diabetologiczne. PZWL, Warszawa 2013

3	Działania teratogenne	Działania toksyczne na płód.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Brosowska B., Mielczarek-Pankiewicz E.: Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej. Makmed, Lublin 2008
4	Glukometr	Podręczne medyczne urządzenie diagnostyczne służące do pomiaru i bieżącego odczytu poziomu glukozy we krwi.	Szewczyk A.: Pielęgniarstwo diabetologiczne. PZWL, Warszawa 2013
5	HCV	(z ang. Hepatitis C Virus) Wirus wywołujący zapalenie wątroby typu C, zidentyfikowany w 1989r. Do zakażenia dochodzi na skutek bezpośredniego kontaktu z krwią chorego.	Ciura G. (red.): Epidemiologia, diagnostyka i terapia HCV. Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2015
6	HIV	(z ang. Human Immunodeficiency Virus) Wirus nabytego niedoboru (upośledzenia) odporności mogący wywołać chorobę AIDS.	Widomska-Czekajka T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 1. PZWL, Warszawa 2010
7	Pacjent diabetologiczny	Pacjent chory na cukrzycę.	Szewczyk A.: Pielęgniarstwo diabetologiczne. PZWL, Warszawa 2013.
8	Pen	Automatyczny wstrzykiwacz insuliny z wbudowaną skalą, która pozwala na dokładne sprawdzenie dawki insuliny.	Jarosz M., Kłosiewicz-Latoszek L.: Cukrzyca. Zapobieganie i leczenie. Porady lekarzy i dietetyków. Wyd. PZWL, Warszawa 2018
9	Prion	Białkowe cząstki zakaźne, odmiana patogenu o najprostszej budowie białkowej, zdolne do samo replikacji (białko kodujące swoją replikację).	Widomska-Czekajka T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 2. PZWL, Warszawa 2010
10	Samoopieka	Wyczucona aktywność, którą człowiek podejmuje i kontynuuje w celu utrzymania życia, zdrowia oraz pełnego dobrostanu.	Sierakowska M., Wrońska I. (red.): Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarstwa. PZWL, Warszawa 2015
11	Stetoskop	Słuchawka lekarska służąca do osłuchiwania narządów wewnętrznych, zakończona membraną z lejkiem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Klimaszewska K., Baranowska A., Krajewska –Kułak E. (red.): Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne. PZWL, Warszawa 2017
12	Świadczenia opieki zdrowotnej	Zestaw świadczeń obejmujący: świadczenie zdrowotne, świadczenie zdrowotne rzeczowe i świadczenie towarzyszące. Świadczenie zdrowotne – działanie służące profilaktyce, zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia oraz inne działanie medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich udzielania. Świadczenie zdrowotne rzeczowe – leki, wyroby medyczne, środki pomocnicze związane z procesem leczenia. Świadczenie towarzyszące – zakwaterowanie i wyżywienie w zakładzie opieki zdrowotnej całodobowej lub całodziennej oraz usługi transportu sanitarnego.	http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20042102135/U/D20042135Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]

13	Tlenoterapia	Leczenie tlenem polegające na zwiększeniu jego zawartości w gazach oddechowych.	Widomska-Czekajka T., Górajek-Jóźwik T. (red.): Encyklopedia dla pielęgniarek i położnych. Tom 2. PZWL, Warszawa 2010
14	Tubus	Plastikowy uchwyt (z ang. holder), w którym umieszcza się probówkę podczas pobierania krwi metodą próżniową, tj. bezpośrednio do sterylnej probówki. Nie jest jałowy, ale używa się go tylko jednorazowo.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Klimaszewska K., Baranowska A., Krajewska-Kułak E. (red.): Podstawowe czynności medyczne i pielęgnacyjne. PZWL, Warszawa 2017
15	Wenflon	Fachowo zwany kaniulą dożylną. Plastikowa rurka tymczasowo umieszczana przy pomocy stalowej igły w żyłę. Jej część zewnętrzna pozwala na przyłączenie strzykawki lub kroplówki. Stosowany jest w leczeniu szpitalnym do podawania leków oraz pobierania krwi.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jurkowska G., Łągoda K.: Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2011
16	Wirusowe zapalenie wątroby (WZW)	Choroba wątroby wywołana zakażeniem wirusowym.	Denys A.: Zakażenia szpitalne. Wybrane zagadnienia. Wyd. Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012
17	Zachowania prozdrowotne	Nawyki i czynności mające na celu utrwalenie i poprawę zdrowia fizycznego i psycho-społecznego, a także działania prewencyjne, m.in.: aktywność fizyczna, racjonalne żywienie, dbanie o ciało i higienę, samokontrola.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Jarosz M., Kłosiewicz-Latoszek L.: Cukrzyca. Zapobieganie i leczenie. Porady lekarzy i dietetyków. PZWL, Warszawa 2018
18	Zespół stopy cukrzycowej	Zespół powikłań dotyczący stopę w wyniku źle leczonej cukrzycy i w wyniku złej pielęgnacji stóp. Nieleczona cukrzyca prowadzi do nieodwracalnych deformacji i martwicy stopy, co często kończy się amputacją.	Szopiński P., Kasprowicz M., Krakowiecki A. (red. nauk. Karnafel W.): Zespół stopy cukrzycowej. Patogeneza, diagnostyka, klinika, leczenie. PZWL, Warszawa 2014